

2018 METŲ LAISVĖS PREMIJA

Rezistencija [...] tai individo fundamentali laikysena prieš gyvenimą ir prieš mirtį, tai originalus įtemptas moralinis klimatas, kuriame tauta, istorijos supurtyta, įgauna naujų galimybių, savo naujo likimo sąmonę.

Algirdas Julius Greimas

Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu 2018 metų Laisvės premija paskirta Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio partizanų grupei – Jonui Abukauskui, Vytautui Balsiui, Jonui Čeponiui, Juozui Jakavoniui, Bronislovui Juospaičiui, Jonui Kadžioniui ir Juozui Mociui. Laisvės kovų dalyvių grupę apdovanojimui pateikė Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio taryba, individualias jų kandidatūras parėmė Lietuvos ginkluotųjų pajėgų asociacija, Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos atstovai, akademinės bendruomenės atstovai – ginkluotojo antisovietinio pasipriešinimo tyrėjai. Taip pirmą kartą Laisvės premija skirta septynių Lietuvos ginkluotojo antisovietinio pasipriešinimo dalyvių grupei, šiuo apdovanojimu pagerbta pagrindinė ginkluotojo antisovietinio pasipriešinimo organizacija – Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdis. Šie septyni partizanai – 1992 metais atkurtos Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio organizacijos vadovybės nariai. Premija yra paskirta Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio partizanų grupei, taip simboliškai pagerbiant visus Laisvės kovų dalyvius, vyrus ir moteris, kurie paskyrė savo gyvenimą kovai už laisvą, nepriklausomą ir demokratinę Lietuvos valstybę. Kaip pažymėjo Laisvės premijų komisijos pirmininkė, Seimo narė Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė, „šių metų Laisvės premija partizanams – tai visuomenės padėka už mūsų laisvę kovojusiems didvyriams, iki šiol puoselėjantiems laisvės ir nepriklausomybės idealus. Ši premija yra mūsų

2018 FREEDOM PRIZE

Resistance [...] is an individual's fundamental stance towards life and death, an original and tense moral climate, where a nation, shaken by history, ends up with new opportunities and an awareness of a new destiny.

Algirdas Julius Greimas

Based on the Resolution of the Seimas of the Republic of Lithuania, the 2018 Freedom Prize is awarded to a group of Lithuanian partisans involved in the Movement for the Struggle for Freedom of Lithuania (MSFL): Jonas Abukauskas, Vytautas Balsys, Jonas Čeponis, Juozas Jakavonis, Bronislovas Juospaitis, Jonas Kadžionis, and Juozas Mocius. The freedom fighters as a group were nominated for the prize by the MSFL Council. Their individual nominations were supported by the Lithuanian Armed Forces Association, representatives of the Union of the National Defence Volunteer Forces, and members of the academic community, in particular, researchers of the armed anti-Soviet resistance. This is the first time when the Freedom Prize is awarded to a group of seven participants of the Lithuanian armed anti-Soviet resistance, thereby showing respect to the Movement for the Struggle for Freedom of Lithuania as the key organisation of armed anti-Soviet resistance in the country. These seven partisans are the members of the Council of the Movement of the Struggle for Freedom of Lithuania, an organisation re-established in 1992. The Freedom Prize is awarded to the group of former partisans, thus symbolically paying tribute to all the participants in the Struggle for Freedom: men and women who devoted their lives to the fight for a free, independent and democratic state of Lithuania. As Radvilė

pagarbos ir dėkingumo ženklas jiems ir visiems laisvės kovų dalyviams“.

2018-ųjų Laisvės premijos nominacija laisvės kovų dalyviams ypatinga ir tuo, kad jos įteikimas dar kartą suaktualina ginkluotojo pasipriešinimo reikšmę, istorinę atmintį apie šį dramatišką Lietuvos istorijos laikotarpį. Siekdamas pabrėžti ginkluotojo pasipriešinimo svarbą kovojant prieš sovietų okupaciją, Lietuvos Respublikos Seimas 2018-uosius paskelbė Adolfo Ramanausko-Vanago metais, o 2019-uosius – Jono Žemaičio-Vytauto metais, pažymint Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio Tarybos Prezidiumo pirmininko generolo Jono Žemaičio-Vytauto 110-ąsias gimimo metines bei Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio Tarybos 1949 m. vasario 16 d. deklaracijos pasirašymo 70-ąsias metines. Taip prisimenama Deklaracija, kurią pasirašė aštuoni signatarai karo ir okupacijos sąlygomis patvirtino Lietuvos valstybės tęstinumą ir deklaravo Lietuvos valstybės, kaip demokratinės, parlamentinės respublikos, modelį. Gražiu sutapimu ir vienu iš svarbiausių 2018 m. įvykių Lietuvos visuomenės atmintyje išliks partizanų vado Adolfo Ramanausko-Vanago palaikų suradimas Našlaičių kapinėse ir valstybinių laidotuvių ceremonija.

Partizanai Jonas Abukauskas-Siaubas, Vytautas Balsys-Uosis, Jonas Čeponis-Vaidila, Juozas Jakavonis-Tigras, Bronislovas Juospaitis-Direktorius, Jonas Kadžionis-Bėda ir Juozas Mocius-Šviedrys neabejotinai nusipelnę Laisvės premijos. Brutalaus teroro sąlygomis jų apsisprendimas aukoti asmeninius interesus, pasirenkant ginkluotą kovą už Lietuvos nepriklausomybę, liudijo jų drąsą ir idealizmą. Vienas iš apdovanotųjų Jonas Čeponis pastebėjo, kad „Vytis ir trispalvė mums buvo tokie šventi dalykai, kad už juos ėjome mirti“. Kiekvieno iš jų biografija turi nemažai ir panašumų, ir skirtumų. Vykstant partizaniniam karui su Sovietų Sąjunga jie atstovavo skirtingoms partizanų apygardoms – Algimanto, Dainavos, Kęstučio, Tauro ir Vy-

Morkūnaitė Mikulėnienė, Chair of the Freedom Prize Commission, pointed out, ‘this year’s Freedom Prize to partisans is a sign of public gratitude to the fighters who had fought for our freedom and who still live by the ideals of liberty and independence. The prize is our sign of respect and gratitude to them and to all the people involved in the freedom fighting effort.’

Awarding of the 2018 Freedom Prize to the defenders of freedom is also special in the way that it repeatedly highlights the value of the armed resistance and the historical memory of this dramatic period. In order to emphasise the importance of the armed resistance in the fight against the Soviet occupation, the Seimas of the Republic of Lithuania announced the year 2018 to be the year of Adolfas Ramanauskas codenamed Vana-gas (Hawk). By the same token, the year 2019 was announced to be the year of Jonas Žemaitis codenamed Vytautas to commemorate the 110th anniversary of the birth of General Jonas Žemaitis-Vytautas, Chair of the Council of the Movement for the Struggle for Freedom of Lithuania, and the 70th anniversary of the signing of the Declaration of the MSFL Council in 16 February 1949. The Declaration, signed by eight signatories, was a document that confirmed the continuity of the Lithuanian State during the war and occupation and established Lithuania as a democratic parliamentary republic. It was a nice coincidence that the remains of the Commander of partisans, Adolfas Ramanauskas-Vagas, were found in the Našlaičių (Orphans) Cemetery in 2018, which culminated in a public funeral ceremony, one of the most important public events of the year to remain forever in Lithuania’s collective memory.

The winners of the 2018 Freedom Prize, partisans Jonas Abukauskas codenamed Siaubas (Horror), Vytautas Balsys codenamed Uosis (Ash), Jonas Čeponis codenamed Vaidila, Juozas Jakavonis codenamed Ti-

čio. Į ginkluotąjį pasipriešinimą įsitraukę būdami vos 19–22 metų amžiaus, per keletą metų jie išgyveno visą partizaninio karo dramatiškumą – kovos krikštą, partizanų bunkerio šaltį, sužeidimus, deją, ir buvusių kovos draugų išdavystes. Patekę į okupantų represinių struktūrų rankas, praėjo tardymų Golgotą, išliko lagerio ir tremties Sibire metais. Lagerių ir tremties sunkumai ir nepritekliai nepalaužė jų tikėjimo laisve. Kartu jų gyvenimo istorijos skirtingos ir todėl vertos atskiros knygos ar kino filmo siužeto. Sulaukę garbingo amžiaus, šie partizanai yra Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio simboliai, kasdiene savo veikla aktyviai liudijantys Lietuvos laisvės kovų istorinę atmintį. Šiandienos Lietuvos visuomenei jie yra tikrojo herojiškumo pavyzdys.

gras (Tiger), Bronislovas Juospaitis codenamed Direktorius (Director), Jonas Kadžionis codenamed Bėda (Trouble), and Juozas Mocius codenamed Šviedrys definitely deserve the Prize. In the context of brutal terror, despite their young age at the time, they decided to sacrifice their personal interests by resolving themselves to an armed struggle for independence. This attests to their courage and genuine idealism. 'For us, Vytis [Coat of Arms of Lithuania] and our national tricolour flag were so sacred that we were ready to die for them,' one of the nominees, Jonas Čeponis, remarked. The nominees represented various military districts during the partisan war with the Soviet Union, including Algimantas, Dainava, Kęstutis, Tauras and Vytis Military Districts. The biographies of each of them, while having some differences, share a number of similarities. All of the nominees joined the armed resistance effort at the age of 19 to 22. Over the space of mere several years, all of them went through the full drama of partisan warfare, including the baptism of fire; freezing cold in partisan bunkers; injuries; and, unfortunately, betrayals by former friends-in-arms. They suffered the agony of interrogations at the hands of the repressive structures of the occupiers and withstood the exile in the forced labour camps in Siberia. Despite the adversities and deprivation, however, they never lost their trust in the prospect of freedom. Their life stories have their differences and each of them could well lend itself to a book or a film. Having reached a venerable age, the partisans are a living symbol of the Movement for the Struggle for Freedom of Lithuania. Their daily activities are a robust contribution to the historic memory of the national freedom cause and their civic stance offers a true example of heroism for the Lithuanian society today.

Lietuvos laisvės kovų dalyviai prie Kauno įgulos karininkų ramovės
Kaunas, 2005–2010 m. Fotografas nenurodytas
(*Jono Čeponio asmeninis archyvas*)

Former Lithuanian freedom fighters at the Kaunas Officers' Club
Kaunas, 2005-2010. Photographer unknown
(*Personal archive of Jonas Čeponis*)

LIETUVOS LAISVĖS KOVOS SAJŪDŽIO
PARTIZANŲ GRUPĖ (2018 M.)

PARTISAN GROUP OF THE MOVEMENT
FOR THE STRUGGLE FOR FREEDOM
OF LITHUANIA (2018)

Jonas ABUKAUSKAS

Gimė: 1927 m. sausio 9 d.

Gimimo vieta: Norvaišių k., Užpalių vlsč.,
Utenos apskr.

Išsilavinimas: pradinis.

Slapyvardis: Siaubas, Vytenis.

Ginkluotasis pasipriešinimas: 1944–1947 m.
kalintas Šilutės kalėjime. 1949–1952 m.
ginkluotojo pasipriešinimo dalyvis. Algimanto apygardos Kunigaikščio Margio rinktinės partizanas, nuo 1950 m. pabai-
gos buvo Vytauto apygardos Vaižganto
rinktinės Audros būrio vadas. 1952 m.
legalizavosi.

Nuteistas: 1952 m. suimtas, paskirta mirties bausmė, vėliau pakeista
25 m. lagerio. 1952–1976 m. kalintas Omsko, Taišeto, Vladimi-
ro ir Mordovijos lageriuose.

Lietuvoje: 1976 m. grįžo į Lietuvą. Atsiminimai publikuoti knygose
„Naikintos, bet nenugalėtos kartos kelias: prisiminimai“ (Vil-
nius, 2006) ir „Aukštaitijos partizanų prisiminimai“ (2001).

Kario savanorio teisinis statusas pripažintas 1998 m.

Valstybės apdovanojimai: Vyčio Kryžiaus ordino Karininko kry-
žius (2006).

Nuotr. aut. / Photo by Monika Mykolaitytė

Date of birth: 9 January 1927

Place of birth: Norvaišiai village, Užpaliai pa-
rish, Utena county

Education: primary

Code names: Siaubas (Horror), Vytenis

Armed resistance: imprisonment in Šilutė
prison in 1944–1947; participation in the
armed resistance in 1949–1952; membership
of Duke Margis Territorial Unit of Algiman-
tas Military District; command of Audra Pla-
toon of Vaižgantas Territorial Unit of Vytautas
Military District from 1950; official registra-
tion with the Soviet authorities in 1952.

Convictions: detention in 1952 and handing down of the death sen-
tence subsequently replaced by 25 years of imprisonment in the
forced labour camp; imprisonment in the forced labour camps
in Omsk, Tayshet, Vladimir, and Mordovia in 1952–1976.

In Lithuania: return to Lithuania in 1976; publication of memoirs
in the books *Decimated but Undefeated: Memories of the Genera-
tion* (2006); *Memories of the Partisans from the Aukštaitija Region*
(2001).

Legal status: recognised as a military volunteer in 1998.

State decorations: Cross of Commander of the Order of the Cross
of Vytis (2006).

Vytautas BALSYS

Gimė: 1923 m. gegužės 20 d.

Gimimo vieta: Kluoniškių k., Zapyškio vlsč., Kauno apskr.

Išsilavinimas: Zapyškio progimnazija, Kauno technikumus.

Slapyvardis: Uosis.

Ginkluotasis pasipriešinimas: 1944 m. priklausė Vietinei rinktinėi. 1944–1948 m. ginkluotojo pasipriešinimo dalyvis. Tauro apygardos Geležinio Vilko rinktinės Jono Misevičiaus partizanų būrio, veikusio Kazlų Rūdos miške, partizanas. 1945 m. vasario mėn. dalyvavo Žiemkelio kautynėse. Sunkiai sužeistas, du su puse mėnesio pragulėjo šaltame bunkeryje. 1948 m. sausio 13 d. išduotas ir suimtas.

Nuteistas: 1948 m. nuteistas 25 m. laisvės atėmimo bausme: 10 m. įkalinimo (lagerio režimo) ir 15 m. tremties. 1948–1956 m. kalėjo Norilsko ypatingojo režimo lageryje „Kajerkan“, dirbo anglies kasyklose. 1956–1966 m. ištremtas į Karagandą (Kazachstanas), dirbo vario kasykloje.

Lietuvoje: 1966 m. grįžo į Lietuvą. Iki 1968 m. sovietų milicija ir KGB persekiojo ir trukdė prisiregistruoti, todėl sunkiai sekėsi įsidarbinti. Per pirmąjį Laisvės Kovos Sąjūdžio suvažiavimą Kaune 1990 m. buvo paskirtas LLKS štabo vadovu.

Kario savanorio teisinis statusas pripažintas 1998 m.

Valstybės apdovanojimai: Lietuvos nepriklausomybės medalis (2000), Vyčio Kryžiaus ordino Karininko kryžius (2000), Karuomenės kūrėjų savanorių medalis (2001).

Nuotr. aut. / Photo by Monika Mykoliaitytė

Date of birth: 20 May 1923

Place of birth: Kluoniškiai village, Zapyškis parish, Kaunas county

Education: Zapyškis Progymnasium, Kaunas Vocational College

Code name: Uosis (Ash)

Armed resistance: membership of the Local Territorial Unit in 1944; participation in the armed resistance in 1944–1948; membership of the Jonas Misevičius-commanded Platoon of Iron Wolf Territorial Unit of Tauras Military District operating in Kazlų

Rūda forest; participation in Žiemkelis battle in February 1945; two and a half months sick bed in the cold bunker due to injuries; betrayal and arrest on 13 January 1948.

Convictions: 25-year sentence, including 10 years of imprisonment (forced labour camp) and 15 years of exile, in 1948; imprisonment in the Kayerkan Forced Labour Camp of special regime in Norilsk in 1948–1956 with work in coal mines; exile in Karaganda, Kazakhstan, in 1956–1966 involving work in copper mines.

In Lithuania: return to Lithuania in 1966; persecution by the Soviet police and the KGB and obstruction to registration preventing from employment until 1968; appointment as Head of the Headquarters of the Movement for the Struggle for Freedom of Lithuania by its first Congress in Kaunas in 1990.

Legal status: recognised as a military volunteer in 1998

State decorations: Medal of the Independence of Lithuania (2000), Cross of Commander of the Order of the Cross of Vytis (2000), Medal of Founding Volunteers of the Lithuanian Army (2001).

Jonas ČEPONIS

Gimė: 1925 m. gegužės 6 d.

Gimimo vieta: Pagojauš k., Pasvalio vlsč., Biržų apskr.

Išsilavinimas: Pasvalio Petro Vileišio gimnazija (1943), studijos Kauno kunigų seminarijoje.

Slapyvardis: Vaidila, Vaidevutis.

Ginkluotasis pasipriešinimas: Nuo 1944 m. rėmė partizanus, aprūpindavo juos ginklais, dokumentų blankais, pogrindine spauda, palaikė ryšius su jų štabais. 1945–1948 m. ginkluotojo pasipriešinimo dalyvis. Tauro apygardos Birutės rinktinės partizanas, Tauro apygardos štabo įgaliotas pareigūnas. Vykde Tauro apygardos vado Antano Baltūsio-Žvejo pavedimus, buvo įgaliotas palaikyti ryšį su kitomis partizanų apygardomis, tartis centralizacijos klausimais, už sumanų ir drąsų užduočių vykdymą apygardos vadas jam pareiškė tarnybinį pagyrimą ir padėką.

Nuteistas: 1948 m. išduotas, po kankinančio tardymo nuteistas 25 metams lagerio be teisės grįžti į Lietuvą bausme. Kalintas Norilsko, Kemerovo lageriuose. 1953 m. Norilsko politinių kalinių sukilimo dalyvis. Po kalinimo ištremtas į Buriatijos ASSR.

Lietuvoje: 1968 m. sugrįžo į Lietuvą. Niekada neprarado drąsos ir vilties sulaukti Lietuvos laisvės. Be baimės giedodavo Lietuvos himną, drąsiai kalbėdavo pakviestas į saugumą, kasmet per Vėlines pagerbdavo partizanų kapus. 1987 m. rugpjūčio 23 d. mitingo prie Adomo Mickevičiaus paminklo dalyvis. Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio prezidento pirmininkas 1998–2017 m.

Kario savanorio teisinis statusas pripažintas 1998 m.

Valstybės apdovanojimai: Vyčio Kryžiaus ordino Komandoro kryžius (1998), Lietuvos nepriklausomybės medalis (2000), Karuiomenės kūrėjų savanorių medalis (2001).

Fotografas nenurodytas (Unknown photographer)

Date of birth: 6 May 1925

Place of birth: Pagojai village, Pasvalys parish, Biržai county

Education: Vileišis Gymnasium in Pasvalys, studies at Kaunas Priest Seminary

Code names: Vaidila, Vaidevutis

Armed resistance: support to partisans from 1944; maintenance of communication with partisan headquarters; participation in the armed resistance in 1945–1948; membership of Birutė Territorial Unit of Taurus Military District; duties of a liaison officer

of the headquarters of Taurus Military District; carrying out of the tasks assigned by Antanas Baltūsis, Commander of Taurus Military District; authorisation to maintain communication among other military districts and negotiate on centralisation matters; official commendation and gratitude for daring fulfilment of tasks.

Convictions: betrayal in 1948 and sentencing, following interrogation involving torture, to 25 years of forced labour; imprisonment in forced labour camps in Norilsk and Kemerovo; participation in an uprising of political prisoners in Norilsk in 1953; exile in Buryatia ASSR after the imprisonment.

In Lithuania: return to Lithuania in 1968; persistent determination and hope to see Lithuania free; courageous singing of the Lithuanian anthem on memorable occasions; bold speeches during the KGB interviews; annual tribute to partisan graves; participation in the protest rally at the monument to Mickevičius on 23 August 1987. Chairman of the Presidium of the Movement for the Struggle for Freedom of Lithuania in 1998–2017.

Legal status: recognised as a military volunteer in 1998.

State decorations: Cross of Commander of the Order of the Cross of Vytis (1998), Medal of the Independence of Lithuania (2000), Medal of Founding Volunteers of the Lithuanian Army (2001).

Juozas JAKAVONIS

Gimė: 1925 m. liepos 10 d.

Gimimo vieta: Kasčiūnų k., Merkinės vlsč., Alytaus apskr.

Išsilavinimas: Trasninko pradžios mokykla, Rodukos vakarinė mokykla.

Slapyvardis: Tigras.

Ginkluotasis pasipriešinimas: 1944–1946 m. ginkluotojo pasipriešinimo dalyvis. Dainavos apygardos Merkio rinktinės ryšininkas ir partizanas.

1945 m. pavasarį su grupe partizanų antrą kartą prisaikdintas partizanų vado Adolfo Ramanausko-Vanago. Tėvų sodyboje iškastoje slėptuvėje-bunkeryje slapstėsi partizanų vadai Juozas Vitkus-Kazimieraitis ir Adolfas Ramanauskas-Vanagas. Bunkeryje buvo įrengta spaustuvėlė, spausdinami štabo dokumentai, pogrindinė spauda. 1946 m. gruodžio 8 d. NKVD suimtas su partizanų atsišaukimais.

Nuteistas: Varėnos ir Vilniaus KGB kalėjimuose tardomas neišdavė ginklo draugų. Nuteistas 10 m. lagerio ir 5 m. tremties bausme. 1947–1953 m. kalintas Kolymos ir Magadano lageriuose, 1953–1959 m. ištremtas į Krasnojarsko kraštą, Tanzibėjaus gyvenvietę. Čia sukūrė šeimą.

Lietuvoje: 1959 m. grįžo į Lietuvą. Negalėdamas prisiregistruoti ir dirbti Lietuvoje, 2 metus 50 km. važinėjo į darbą Baltarusijoje. Atkūrus Nepriklausomybę, 1997 m. Kasčiūnų kaime atstatė partizanų vadavietę. Parašė atsiminimų knygą „Šalia mirties“ (Kaunas, 2005). Daugelio TV laidų, dokumentinių filmų, edukacinių projektų apie ginkluotąjį pasipriešinimą dalyvis.

Kario savanorio teisinis statusas pripažintas 1998 m.

Valstybės apdovanojimai: Vyčio Kryžiaus ordino Komandoro kryžius (1998), Kariuomenės kūrėjų savanorių medalis (2000).

Nuotr. aut. / Photo by Alfredas Pliadis

Date of birth: 10 July 1925

Place of birth: Kasčiūnai village, Merkinė parish, Alytus county

Education: primary school in Trasninkas, evening school in Roduka

Code name: Tigras (Tiger)

Armed resistance: participation in the armed resistance in 1944–1946; acting as a communication agent and partisan of Merkys Territorial Unit of Dainava Military District; repeated swearing in, together with a group of partisans, by the Commander Ra-

manauskas codenamed Vanagas (Hawk) in the spring of 1945. Partisan commanders Ramanauskas and Vitkus codenamed Kazimieraitis were hiding in the homestead of Jakavonis' parents, in a bunker equipped for printing headquarter documents and underground press. Jakavonis was arrested by the NKVD on 8 December 1946.

Convictions: sentencing to 10 years of imprisonment and 5 years of exile after interrogations in the KGB prisons in Varėna and Vilnius, involving vain attempts of the interrogators to make him betray his friends-in-arms; imprisonment in forced labour camps in Kolyma and Magadan in 1947–1953; exile in Tanzybey settlement, Krasnoyarsk Krai, in 1953–1959; marriage during the latter period.

In Lithuania: return to Lithuania in 1959; two-year-long employment in Belarus 50 km away, due to the ban to register and work in Lithuania; involvement in the restoration of the partisan command headquarters in Kasčiūnai village in 1997 following the re-establishment of the independent Lithuania; publication of memoirs *Beside Death* (2005); contribution to numerous TV programmes, documentaries and educational projects on the armed resistance.

Legal status: recognised as a military volunteer in 1998.

State decorations: Cross of Commander of the Order of the Cross of Vytis (1998), Medal of Founding Volunteers of the Lithuanian Army (2000).

Bronislovas JUOSPAITIS

Gimė: 1925 m. gruodžio 5 d.

Gimimo vieta: Rimaisių k., Ramygalos vlsč., Panevėžio apskr.

Išsilavinimas: Ramygalos gimnazija (5 skyriai).

Slapyvardis: Direktorius.

Ginkluotasis pasipriešinimas: 1944–1951 m. ginkluotojo pasipriešinimo dalyvis. Vyčio apygardos Krištaponio rinktinės Stasio Eitminavičiaus-Rupūženo būrio partizanas. 1948–1951 m. vadovavo Vėtros būriui.

1951 m. kovo 14 d. mūšyje sunkiai sužeistas ir MGB numestas Ramygalos aikštėje kartu su žuvusiais bendražygiais. Po nakties pastebėjus, kad yra gyvas, buvo operuotas Panevėžio ligoninėje. Vėliau kalintas Lukiškių kalėjime.

Nuteistas: 1952 m. karinio tribunolo nuteistas 25 m. lagerio ir 5 m. tremties bausme. Kalintas Norilsko, Taišeto, Mordovijos lageriuose. Sušvelninus bausmę, paleistas iš Mordovijos lagerio.

Lietuvoje: 1966 m. grįžo į Lietuvą – Vadoklių k. Panevėžio r. Dirbo melioracijos įmonėje, vėliau Panevėžio autokompresorių gamykloje. Atsiminimų fragmentai publikuoti knygoje „Miškiniai: prisiminimų rinktinė“ (Vilnius, 2002).

Kario savanorio teisinis statusas pripažintas 1998 m.

Valstybės apdovanojimai: Vyčio Kryžiaus ordino Komandoro kryžius (1998), Kariuomenės kūrėjų savanorių medalis (2000), Lietuvos nepriklausomybės medalis (2000).

Nuotr. aut. / Photo by Monika Mykolaitytė

Date of birth: 5 December 1925

Place of birth: Rimaisai village, Ramygalā parish, Panevėžys county

Education: Ramygalā Gymnasium (primary education)

Code name: Direktorius (Director)

Armed resistance: member of the armed resistance in 1944–1951; member of the Eitminavičius-Rupūženas Platoon of Krištapavičius Territorial Unit, Vytis Military District; Commander of Vėtra Platoon in 1948–1951; subsequent to serious injury in

battle on 14 March 1951 and a night with the dead bodies of his friends-in-arms dumped in the city square in Ramygalā by the MGB, Juospaitis underwent a surgery in Panevėžys and was imprisoned in Lukiškės prison.

Convictions: Convicted by the Military Tribunal in 1952 for 25 years of forced labour and 5 years of imprisonment, Juospaitis served the sentence in the forced labour camps in Norilsk, Tayshet, and Mordovia, and was released subject to commutation of the penalty.

In Lithuania: Juospaitis returned to Lithuania in 1966 to settle in Vadokliai village in Panevėžys county; found employment in a land drainage company in Vadokliai village, Panevėžys district; and moved on to work at a compressor plant in Panevėžys. Extracts from his memoirs were published in *The Forest Men: Collection of Memories* (2002).

Legal status: recognised as a military volunteer in 1998.

State decorations: Cross of Commander of the Order of the Cross of Vytis (1998), Lithuanian National Defence Volunteer Forces Medal for Outstanding Volunteer Service (2000), Lithuanian Independence Medal (2000).

Jonas KADŽIONIS

Nuotr. aut. / Photo by Monika Mykoliaitytė

Gimė: 1928 m. sausio 29 d.

Gimimo vieta: Piktagalio k., Kavarsko vlsč., Ukmergės apskr.

Išsilavinimas: Pienionių pradžios mokykla (Anykščių r.).

Slapyvardis: Bėda.

Ginkluotasis pasipriešinimas: Į ginkluotąjį pasipriešinimą įsitraukė ištrėmus artimuosius. 1948–1953 m. ginkluotojo pasipriešinimo dalyvis. Algimanto apygardos Šarūno rinktinės Butigeidžio kuopos Tigro būrio partizanas. Į pogrindį pasitraukė 1948 m., į Sibirą ištrėmus tėvus ir siekdamas išvengti tarnybos sovietų kariuomenėje. 1948–1949 m. buvo Lietuvos Laisvės Kovos sąjūdžio narys. 1949 m. paskirtas Butigeidžio kuopos vadu. Laisvės kovų metais sukūrė šeimą. 1949–1953 m. kartu su žmona partizane Malvina Gedžiūnaitė-Kadžionienė-Sesute slapstėsi Kavarsko, Dabužių, Traupio miškuose.

Nuteistas: 1953 m. gegužės 22 d. apgaule įviliotas į pasalą prie Putriškių kaimo (Anykščių r.) ir agentų smogikų suimtas. 1953 m. rugsėjo 12 d. kartu su žmona sovietų valdžios nuteistas 25 m. kalėti ir 5 m. tremties bausme. Iškalėjo visą 25 m. bausmės laiką Omsko, Irkutsko Mordovijos, Permės lageriuose.

Lietuvoje: 1978 m. grįžo į Lietuvą. Kartu su žmona apsigyveno Pajūryje (Šilalės r.), dirbo bažnyčios valytoju. Aktyviai dalyvavo platinant Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką. 1983 m. iš Lietuvos išvarytas, gyveno ir dirbo Karaliaučiaus krašte. Į Lietuvą sugrįžo 1989 m.

Atsiminimų fragmentai publikuoti knygoje „Miškiniai: prisiminimų rinktinė“ (Vilnius, 2002) ir „Aukštaitijos partizanų prisiminimai“ (Vilnius, 2009). Atkurtos Algimanto apygardos partizanų vadas.

Kario savanorio teisinis statusas pripažintas 1998 m.

Valstybės apdovanojimai: Vyčio Kryžiaus ordino Komandoro kryžius (1998), Kariuomenės kūrėjų savanorių medalis (2000), Lietuvos nepriklausomybės medalis (2000).

Date of birth: 29 January 1928

Place of birth: Piktagalis village, Kavarskas parish, Ukmergė county

Education: Pienionys Primary School (now Anykščiai District)

Code name: Bėda (Trouble)

Armed resistance: member of the armed resistance in 1948–1953 subsequent to deportation of his relatives; member of the Tigras Platoon of Butigeidis Company, Šarūnas Territorial Unit, Algimantas Military District; member of the underground starting

from 1948, on account of deportation of his parents to Siberia and avoidance of military service in the Soviet army; member of the Lithuanian Military Movement for the Struggle for Freedom of Lithuania in 1948–1949; Company Commander since 1949. Married at the time of resistance fights, in 1949–1953 Kadžionis went into hiding in the forests of Kavarskas, Dabužiai and Traupis together with his wife, partisan Malvina Gedžiūnaitė-Kadžionienė.

Convictions: On 22 May 1953, Kadžionis was arrested in an ambush, and on 12 September 1953 he was sentenced to 25 years of imprisonment and 5 years of deportation. He served the full sentence in the camps in Omsk, Irkutsk, Mordovia, and Perm.

In Lithuania: Kadžionis returned to Lithuania in 1978. He worked as a church cleaner, actively participated in the distribution of the *Chronicle of the Catholic Church* in Lithuania, was expelled from Lithuania in 1983, lived and worked in the Kaliningrad Region, and returned to Lithuania in 1989. Excerpts from his memoirs were published in *The Forest Men: Collection of Memories* (2002); and *Memories of the Partisans from the Aukštaitija Region* (2009). He also served as the Commander of the partisans in the restored Algimantas county.

Legal status: recognised as a military volunteer in 1998.

State decorations: Cross of Commander of the Order of the Cross of Vytyis (1998), Lithuanian National Defence Volunteer Forces Medal for Outstanding Volunteer Service (2000), Lithuanian Independence Medal (2000).

Juozas MOCIUS

Gimė: 1924 m. birželio 29 d.

Gimimo vieta: Dapkūnų k., Meškuičių vlsč., Šiaulių apskr.

Išsilavinimas: Šiaulių valstybinė berniukų gimnazija.

Slapyvardis: Kabaila, Alfas, Šviedrys, Rainys.

Ginkluotasis pasipriešinimas: 1944 m. vasario mėn. įstojo į Vietinę rinktinę. Nuo 1944 m. bendradarbiavo su pagrindžiu, platino partizanų spaudą, buvo partizanų ryšininkas. 1945–

1947 m. ginkluotojo pasipriešinimo dalyvis. Kęstučio apygardos Lydžio rinktinės partizanas, dirbo rinktinės štabe. Spausdino pagrindžio laikraštį „Laisvės varpas“. 1947 m. sausio 18 d. išduotas ir 11 mėn. kalintas Tauragės KGB kalėjime.

Nuteistas: 1947 m. gruodžio 6 d. nuteistas mirties bausme, tačiau bausmė pakeista į 25 m. lagerio. Bausmę atliko Komijos ASSR Intos lageriuose, dirbo anglies kasyklose.

Lietuvoje: 1977 m. grįžo į Lietuvą. Atsiminimų fragmentai publikuoti knygoje „Aukštaitijos partizanų prisiminimai“ (Vilnius, 2006).

Kario savanorio teisinis statusas pripažintas 1998 m.

Valstybės apdovanojimai: Lietuvos nepriklausomybės medalis (2000), Kariuomenės kūrėjų savanorių medalis (2001), Vyčio Kryžiaus ordino Riterio kryžius (2003).

Fotografas nenurodytas (Unknown photographer)

Date of birth: 29 June 1924

Place of birth: Dapkūnai village, Meškuičiai parish, Šiauliai county

Education: Šiauliai state gymnasium for boys

Code names: Kabaila, Alfas, Šviedrys, Rainys

Armed resistance: Mocius joined the Local Territorial Unit in February 1944; cooperated with the underground movement starting from 1944 in the form of dissemination of the underground press; served as a communication agent; participated in the armed opposition from 1945 to 1947; served

at the headquarters as member of the Lydys Territorial Unit of Kęstutis Military District; published the underground newspaper, entitled the *Bell of Freedom*; was betrayed on 18 January 1947 and detained at the KGB prison in Tauragė for 11 months.

Convictions: Mocius' death sentence issued on 6 December 1947 was commuted to 25 years of forced labour. He served the sentence in forced labour camps in Inta, Komi ASSR, by working in the coal mines.

In Lithuania: Mocius returned to Lithuania in 1977. Excerpts from his memoirs were published in *Memories of the Partisans from the Aukštaitija Region* (2009).

Legal status: recognised as a military volunteer in 1998.

State decorations: Lithuanian Independence Medal (2000), Lithuanian National Defence Volunteer Forces Medal for Outstanding Volunteer Service (2001), Cross of the Knight of the Order of the Cross of Vytiis (1998).